

Opmerkelijk was dat de eens zo roemrijke Oost-Indiëvaart naar Oostende was teruggekeerd en er bleef tot aan de Franse invasie, maar ditmaal vooral geleid door Engelse en Zwitserse firma's. Deze lezing door de heer Jan PARMENTIER, in onze kring zeer goed gekend door zijn talrijke voordrachten die hij reeds gehouden heeft over o.a. de Oostendse Compagnie, brengt opnieuw heel wat kennis bij over onze stad en zijn rijke maritieme geschiedenis. Een voordracht dus om niet te missen.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos, ook voor niet leden. Men zegge het voort.

MAART I - ACTIVITEIT

Wij vestigen U aandacht op onze eerste maart-activiteit die doorgaat op donderdag 12 maart om 14u30

De heer Omer VILAIN komt er spreken over Oostendse figuren van allerlei slag.

Meer daarover in ons volgend tijdschrift maar houdt nu reeds deze namiddag vrij.

Freddy HUBRECHTSEN

NAPOLEON BONAPARTE TE OOSTENDE 9 - 10 - 11 - JULI 1803

door **Jean Marie BEKAERT**

In september 1934 legde kunstschilder René HANSOUL de laatste hand aan een imponerend schilderij bestemd voor het museum van het Fort Napoleon. Het kunstwerk verbeelde Napoleon Bonaparte, toen nog eerste consul, staande op het oosterhavenhoofd. De republikeinse kalender vermeldde die dag als de 21 Messidor van het jaar XI (10 juli 1803), dag waarop Napoleon besliste hier een batterij te installeren. Dit bastion, heden als Fort Napoleon gekend, werd door de Fransen als KEIZERLIJK Fort ingehuldigd.

Tot onlangs ontbrak het aan gegevens over dit bezoek van de Eerste Consul aan Oostende. De door de locale geschiedschrijving vermeldde data stemden meestal niet overeen met wat wij terugvonden in een reeks rekeningen bewaard in de verzameling VAN ISEGHEM.

In de meeste gevallen werden de facturen slechts enkele dagen na het vertrek van Napoleon opgemaakt en voor uitbetaling naar de gemeentelijke overheid gestuurd. Met dit archief beschikken wij meteen over heel wat objectieve historische gegevens. Volgens deze documenten blijkt dat Napoleon wel drie dagen te Oostende verbleef, en niet één dag zoals sommige bronnen voorhouden.

Jean PILAEYS, "sonneur de cloches de la grande église", diende zijn rekening in ten belope van 165 fr 70 "pour avoir sonné dis fois toutes les cloches à l'occasion de l'arrivée du Premier Consul Bonaparte et ensuite son départ" (an XI Messidor le 20, 21 et 22, zijnde naar de oude normen de 9, 10 en 11 juli 1803). Verder specificeerde de rekening : "tienmaal de klokken geluid met dertien man". Destijds was dit beroep nog personeelsintensief !!

Buiten de grachten bij de ingang van de Westpoort werd een tent geplaatst. Verschillende facturen hadden betrekking met de tent waar de Maire, zijn schepenen en alle openbare ambtenaren de Eerste Consul opwachttten. Deze verliet Nieuwpoort op 20 Messidor 's avonds om 9 uur en kwam 1 uur later te Oostende aan. Bij zijn aankomst hield de Maire een gelegenheidstoespraak, overgenomen door de "Moniteur" van 25 Messidor jaar XI. Deze ving aan met "Citoyen Premier Consul. Daignez accepter les clés de la ville d'Ostende".

Vermelden wij de rekeningen met betrekking tot de tent :

- Charles MOUQUE, tapetsier, levering van behang alsook van de zomen dienstig voor de tent van de Westpoort : 110 fr.
- F. MOUQUE, hebbende meermalen en in verscheidene kleuren tien triomfbogen alsook een tent (binnen en buiten) en het behang dienende voor het plafond van de tent geveerd en meerdere versieringen verwezenlijkt voor de triomfbogen met groen, papier en andere benodigdheden".

Men had dus 10 triomfbogen geplaatst.

Andere rekeningen geven hier nopens meer uitleg :

- J.M. VAN CLEEMPOEL, van 20 tot 22 Messidor jaar XI, aan de triomfbogen, 1.000 vetlampions en 217 lampions aan het naambord "Vive Bonaparte" aan het stadhuis".

Naar alle waarschijnlijkheid had men aan de gevel van het stadhuis een transparant gehangen waarop die boodschap prijkte. Verder bracht VAN CLEEMPOEL de vernieuwing van de vetkaarsen en "pour avoir cloué et allumé les lampions pendant les deux soirs" ook in rekening.

- Adrien CORNELIS leverde 100 lampions voor de verlichting van het stadhuis op 20 Messidor Jaar XI.
- Philippe DECHAENE, "charpentier ordinaire de la mairie", vroeg betaling voor het vervaardigen van tien triomfbogen, de gewelven, de tent buiten de Westpoort en al de leuningen". Zijn factuur vermeldde eveneens de linten die het portret van de Eerste Consul versierden. Indien het portret nog bestaat, waar kwam het terecht ?

Waar de triomfbogen opgesteld stonden kunnen wij uit enkele facturen afleiden.

- Jean DIERYCKX leverde op 19 Messidor, 8 vijzen met moeren voor de "porte triomphale" aan het kerkhof, en 1 kram voor de triomfboog aan de Aartshertoginnestraat. Hierbij kwam nog het leveren van twee kettingen te plaatsen in de keukenschouw; totale kost 5 fr 80.
- Jean VIERYCKX, meester-smid, legde een rekening voor met vermelding van de triomfbogen van de Weststraat, de Dokbrug en de Kaaipoort.
- Isabelle COSYN leverde 28 toortsen of fakkels op 10 juli 1803 en François MOUQUE 400 blikken lampions, met vet gevuld, "servant à la lumination".

Het plaatsen van de triomfbogen vergde delfwerken, waarvan de putten later dienden gevuld te worden in de Aartshertoginnestraat, aan de Kaai, aan de Plate-forme, aan de St. Eulaliepoort en aan de Blauwe Sluis. J. ELLEGEERT werd voor dit werk vergoed.

Naar alle waarschijnlijkheid vatte een triomfboog vuur. Dit valt uit te maken in de rekening van W. WEYSEN, waar een uitgave van 14 centiemen aangerekend werd; "betaald aan een man voor het vuur aan een boog uit te doven". WEYSEN betaalde eveneens 24 man om de wagens en de paarden op de pontons te trekken, voor de oversteek van de havengeul. Dit vermoedelijk bij het vertrek.

De Eerste Consul bezocht haven en dokken per sloep, want François MOUQUE vroeg betaald te worden "pour avoir peint plusieurs fois dix canots en différentes couleurs" alsook "pour avoir fait des ornements sur 8 canots et avoir peint le nom sur le grand canot en lettres d'or et avoir peint les noms sur 8 canons en lettres blanches".

- Thomas MOUQUE legde een factuur voor "pour avoir travaillé à 8 canots avec coussins de soie et garniture de soie".
- Joseph VERBOUWEN bouwde een paviljoen voor de sloep "Ville d'Ostende".
- Kunstschilder PIETERS vervaardigde opschriften met latijnse en franse versen die de Eerste Consul prezen.
- J.B.M. SCHOTTEY, Lievin D'HEYT en François DE GROU leverden elk 4 vaten bier. Hun rekeningen met gelijklopende tekst vermeldden dat de vaten bier besteld werden "à l'effet de les distribuer à l'occasion de la joie publique que l'on a témoignée à l'arrivée du Premier Consul Bonaparte, le héros de la France, le bienfaiteur et le protecteur de la ville et du port d'Ostende".
- Brouwer DE KNUYT werd verzocht een vat speciaal bier te leveren voor het huispersoneel van de Eerste Consul gelogeed bij de "citoyen" CARPENTIER.

Napoleon Bonaparte was toen aan zijn tweede bezoek toe te Oostende. Nog driemaal zou Napoleon onze stad aandoen; in 1804, 1810 en 1811. Bij zijn eerste bezoek, op 13 februari 1798, inspecteerde Generaal Bonaparte de Oostendse versterkingen.

Enkele weken na het bezoek van Bonaparte kreeg Oostende het bezoek van LEBRUN, Derde Consul. Hem werd op 4 augustus 1803 ook een banket aangeboden.

De weduwe VANHOUCKE diende haar rekening in voor dit maal waar 30 gasten aanzaten en waar 20 flessen Bordeaux-, 14 flessen Bourgogne-, 8 flessen Rhojn- en 8 flessen Champagnewijn uitgeschonken werden. Het maal door 7 kelners opgediend kostte 393 fr 50.

Bronnen

- Georges SOYER. Le drame révolutionnaire et Napoléonien à Ostende (1928)
- Ch. VAN ISEGHEM. André Van Iseghem, bourgmestre et maire d'Ostende (1894). Notes biographiques.
- Echo d'Ostende et du Littoral. 68 - 22-08-1934. La visite de Napoléon Bonaparte à Ostende en juillet 1803.
- J.M. BEKAERT. Huizen en mensen in de Adolf Buylstraat. 1604-1990.
 - Deel 1 - p. 47 - J.M. CAN CLEEMPOEL - 1a A. Buylstraat.
 - Deel 1 - p. 111 - Charles MOUQUE - 11 A. Buylstraat.
 - Deel 3.- p. 724-725 - Philippe DECHAENE - 41 A. Buylstraat.